

Є.В. ВІБЛИЙ

*Євгеній Валерійович Віблій, аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ**

ORCID: 0000-0003-2818-9346

**ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ
ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА НЕЗАКІНЧЕНИЙ ЗЛОЧИН
ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

Постановка проблеми. Питання класифікації незакінченого злочину і його видів вважається однією із найважливіших проблем кримінального права і судової практики. Досягнення завдань кримінального законодавства закріплює точне визначення переліку злочинних діянь, застосування покарання тільки до осіб, яких визнано винними у скоєнні злочинів, призначення покарання залежно від характеру і ступеня реалізації злочинного наміру. Розв'язання даних завдань вимагає розгляду і вирішення кола питань, які пов'язані з незакінченою злочинною діяльністю, таких її видів, як готування до злочину, замах на злочин та закінчений злочин. Розгляд досвіду зарубіжних країн у закріпленні інституту незакінченого злочину є важливим фактом у розв'язанні зазначених вище задач.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі питання досліджуваної проблеми розглядалися в багатьох працях вітчизняних учених, зокрема, Р.А. Адельханяна, Л.В. Головка, А.І. Коробєєва, Н.Ф. Кузнецової, І.Д. Козочкіна, Н.Є. Крилової, М.А. Кондратова, С.С. Медведєва, Ф.М. Решетнікова, К.К. Яценка.

Формулювання мети статті. Виходячи з цих міркувань, мета даної статті полягає в тому, щоб дослідити призначення покарання за незакінчений злочин з точки зору сучасного зарубіжного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Кримінальне законодавство зарубіжних країн не зосереджується на понятійному апараті, звертаючи більше уваги на питаннях застосування покарання. Враховуючи вказане, перейдемо до розгляду кримінального законодавства деяких зарубіжних країн у сфері правової регламентації незакінченої злочинної діяльності і призначення покарання за дану діяльність.

На відміну від вітчизняного кримінального права, що закріплює кримінальну відповідальність не лише за замах на вчинення злочину, а й за готування до злочину, більшість кримінальних законів зарубіжних країн не передбачає відповідальності за готування до вчинення злочину.

Кримінальне законодавство багатьох зарубіжних країн закріплює стадію приготування до злочину насамперед у формі змови з метою подальшого скоєння злочину¹. Зарубіжне кримінальне право широко використовує позицію, відповідно до якої підготовчі дії не караються. Вказана позиція засновується на тому, що на стадії підготовки до вчинення злочину, яка значно відстає від настання злочинного результату, ще не можна говорити про наявність суспільно небезпечного поведінки.

Досить часто підготовчі дії «двозначні» з точки зору подальшого розвитку подій. Наприклад, купівля отрути може бути і приготуванням до отруєння людини, і підготовкою до дезінфекції (знезараження, виведення шкідливих комах або гризунів). У обох випадках охоронювані кримінальним правом об'єкти не зазнають жодної шкоди, на цій стадії особа може і зовсім передумати здійснювати будь-які злочинні дії в майбутньому, а тому законодавець може не переслідувати приготування, а прийняти лише профілактичні заходи.

Кримінальне законодавство Японії не містить визначення стадій скоєння злочину. Також у ньому не закріплюється й термін «попередня злочинна діяльність». Кримінальне право Японії містить вчення про завершений злочин індивідуально діючої особи (тандокуханно кісуйхан) і вчення про так звані скориговані склади. Останні містять два види складів:

- 1) скориговані в часі (приготування і замах);
- 2) скориговані за особами (співучасть).

Закінченим діянням є таке, в якому всі умови складу, передбаченого кримінальним законом, виконані. До прикладу, вбивство вважається закінченим з моменту заподіяння смерті іншій людині.

Проте в Японії закріплюються самостійні види злочинних діянь, які насправді являють собою каране приготування. Наприклад, відповідно до ст. 201 Кримінального кодексу (далі – КК) Японії приготування до вбивства карається як закінчене діяння, що тягне позбавлення волі на строк до двох років. Таким чином, стосовно вбивства караються як приготування, так і замах на його вчинення (ст. ст. 201, 203 КК)².

У кримінальному кодексі Японії приготування карається лише у спеціально закріплених випадках. До того ж, у кримінальному законі відсутнє загальне визначення приготування, дане поняття уточнюється щодо конкретних видів готування.

В Японії закріплюється покарання приготування і при добровільній відмові виконавця, який заявив про підготовлений злочин. Перерваність діяння за не залежних від особи причин не розглядається як необхідна ознака караного приготування.

Замах на вчинення злочину закріплюється в окремій главі (гл. 8), що включає всього дві статті. Відповідно до ст. 43 КК Японії більш м'яке покарання може бути призначено тій особі, яка «приступила до скоєння злочину, але не змогла довести його до кінця». Іншими словами, замах має місце за наявності двох умов: 1) особа приступила до безпосереднього скоєння злочину і 2) особа не змогла завершити злочин. Недоліком законодавчого визначення замаху є відсутність закріплення причин недоведення злочину до кінця. Деякою мірою про це йдеться при характеристиці добровільної відмови: «однак якщо... особа з власної волі припинила вчинення злочину, то покарання пом'якшується або ця особа повинна бути звільнена від покарання» (ст. 43 КК Японії). Отже, при добровільній відмові злочин не завершується з волі самого суб'єкта злочину, а при замаху – з причин, не залежних від його волі.

Суб'єктивна сторона замаху в кримінально-правовій доктрині Японії окремо не виділяється. Однак тлумачення норм про відповідальність за замах дає змогу зробити висновок про можливість замаху на умисні злочини.

Кримінальна відповідальність за замах обмежена певним колом злочинів. Положення Особливої частини КК Японії спеціально закріплюють ті злочини, замах на вчинення яких тягне кримінальну відповідальність. Покарання за замах пом'якшується на розсуд судді.

До прикладу, в кримінальному праві Іспанії закріплюється таке визначення змови: «наявність змови існує, коли двоє або більше осіб домовляються між собою про вчинення злочину і вирішують його виконати». Поряд зі змовою іспанське законодавство закріплює відповідальність за підбурювання і провокацію. Під провокацією іспанське кримінальне законодавство розуміє «безпосереднє спонукання особи до скоєння злочину, яке сприяє оголошенню інформації, або злочину перед скупченням народу»³. Змова і пропозиція вчинити злочин караються тільки у випадках, прямо передбачених законом. Також варто вказати, що кримінальна відповідальність настає не за кожну змову, підбурювання і провокування, а лише тоді, коли йдеться про деякі злочини, закріплені в Особливій частині КК Іспанії, наприклад, злочини проти життя (ст. 141 КК Іспанії), незаконне позбавлення волі (ст. 163 КК Іспанії), заколот (ст. 477 КК Іспанії).

КК Швейцарії в другому розділі «караність» (четвертий параграф) називається «замах». У ньому розмежовуються декілька видів замаху.

У ст. 21 КК Швейцарії закріплено поняття незакінченого замаху: «якщо особа, після того як вона почала скоєння злочину або проступку, не доводить свою злочинну діяльність до кінця, то вона може бути покарана м'якше».

У ст. 22 КК Швейцарії закріплено поняття закінченого замаху: «якщо злочинна діяльність була доведена до кінця, але злочинний результат, що характеризує закінчення злочину або проступку, не настав, то особа може бути покарана м'якше», а також діяльне каяття: «якщо особа за власною ініціативою сприяла тому, щоб злочинний результат не настав або запобігла його наступу, то суддя може пом'якшити покарання за власним розсудом».

У ст. 23 КК Швейцарії закріплює поняття непридатного замаху: «якщо засіб, за допомогою якого хтонебудь намагається вчинити злочин або проступок, або предмет, проти якого воно спрямоване, володіють такими властивостями, що з їх використанням або стосовно них злочинне діяння взагалі не могло б бути зроблено, то суддя може пом'якшити покарання за своїм розсудом. Якщо особа діяла з невігластва, то суддя взагалі може звільнити її від покарання»⁴.

За всі із закріплених видів замахів на злочини передбачено пом'якшення покарання, проте не вказано межі пом'якшення покарання. Специфікою КК Швейцарії також є те, що він закріплює широкі межі суддівського розсуду, особливо при призначенні покарання. У КК Швейцарії Розділ 3 передбачає покарання, заходи безпеки та інші заходи.

Кримінальне право Англії та США закріплює відповідальність за змову як за закінчений злочин у тих випадках, коли двоє або більше осіб домовляються між собою вчинити злочин порівняно невеликої тяжкості, а часом і просто протиправні дії⁵.

У кримінальному законодавстві Англії традиційно виділяють наступні стадії незакінченого злочину: підбурювання, змова та замах. Підбурювання виражається в тому, що обвинувачений усно або письмово намагається схилити іншу особу до вчинення злочину, до того ж необхідною умовою такого підбурювання має бути недосягнення злочинної мети підбурювачем (завершене підбурювання в англійському кримінальному праві, як і в кримінальному праві Франції, виступає різновидом співучасті). Покаранням за такі дії є тюремне ув'язнення, термін якого призначається за рішенням суду, але не може перевищувати терміну, встановленого за закінчений злочин.

В якості ще однієї стадії незакінченого злочину англійського кримінального права вчені виділяють змову⁶. Дане діяння реалізується через угоду двох або більше осіб вчинити незаконну дію або вчинити законну дію незаконними способами.

Необхідно зазначити, що виділення змови як стадії незакінченого злочину відбулося тільки в 1611 р., коли досягнення зазначеної угоди було визнано закінченим злочином. Раніше притягнення до кримінальної відповідальності було можливо лише в тому разі, коли особами були вчинені дії для досягнення обумовленої мети (у разі замаху). Покарання за змову призначається в межах санкції, передбаченої за основний злочин.

Особливістю англійського інституту незакінченого злочину є той факт, що інші форми приготування (всі, крім змови) не є кримінально карними. У зв'язку з цим величезну роль відіграють механізми відмежування приготування до злочину від кримінально-каранної стадії замаху. Основний підхід англійських юристів у вирішенні даного питання узгоджується з деякими положеннями вітчизняного законодавства: особа вважається такою, що приступила до стадії замаху з моменту здійснення останньої залежної від неї дії, спрямованої на досягнення злочинного результату. У зв'язку з вищевказаним, за підсумками сформованої судової практики в англійському кримінальному праві під замахом розуміється «умисна дія, безпосередньо пов'язана з вчиненням злочину і являє собою складову частину серії дій, які, якщо вони не перервані або якщо від вчинення яких винний не відмовиться, повинні призвести до вчинення злочину»⁷. В англійському кримінальному праві сформувалася практика щодо необхідності підтримки звинувачення при замаху на непридатний об'єкт або з непридатними засобами (неможливість скоєння злочину). Така позиція пояснюється тим, що особа, яка вчинила замах, настільки ж соціально небезпечна, наскільки небезпечний злочинець, який досяг мети посягання. У цілому замах в англійському кримінальному праві карається в межах покарання, встановленого за закінчений злочин.

Кримінальне право Франції виділяє декілька видів незакінченого діяння: замах на злочинне діяння (*infraction tente*), невдале злочинне діяння (*infraction manque*) і неможливе злочинне діяння (*infraction impossible*).

Відповідальність за простий намір вчинити злочин і готування до злочину (*actes preparatoires*), тобто вчинення підготовчих дій, як правило, не настає. Винятком є деякі найбільш тяжкі діяння, безпосередньо зазначені в диспозиціях статей Особливої частини Кримінального кодексу Франції. Наприклад, ст. 450-1 КК Франції закріплює відповідальність за об'єднання злочинців («організація зловмисників»), що являє собою будь-яку сформовану групу або змову, з метою підготовки злочину. Стаття 412-2 КК Франції (посягання на республіканські інститути державної влади або цілісність національної території) встановлює норму, згідно з якою змова визначається як прийняття кількома особами рішення скоїти посягання в тому випадку, коли це рішення підтверджується хоча б однією дією.

Отже, у Франції існує інститут, подібний до інституту змови в англо-американському праві. Необхідно вказати, що інститут змови, традиційно закріплений в англо-американському праві, передбачений нині і в деяких країнах континентальної системи права (Франція, Іспанія та ін.). Однак у розглядуваних країнах, змова карається тільки у тому разі, коли винні приступають до здійснення свого задуму.

При цьому кримінальна відповідальність за невдале підбурювання до вчинення деяких політичних злочинів: зради, шпигунства, здачі всієї або частини національної території, саботажу і деяких інших (ст. 411-11 КК Франції). Відповідно до ч. 2 ст. 121-7 КК Франції підбурювання, що призвело до запланованого результату, розглядається як вид співучасті.

Замах на злочинне діяння (*la tentative*) визначається в правовій доктрині кримінального права Франції як початок виконання злочинного діяння при відсутності добровільної відмови і характеризується двома елементами: безпосереднім початком виконання злочину; не доведенням злочину до кінця з причин, не залежних від волі винного (ст. 121-5 КК Франції)⁸.

Будь-який замах, що відповідає вказаним вище умовам, визначається КК Франції як злочин. Це ж стосується і замахів на проступки, зазначені в кримінальному законі. Таким чином, виконавець замаху підлягає тому ж покаранню, що і виконавець кінченого злочину або проступку.

Невдале злочинне діяння (*infraction manquee*) має місце лише тоді, коли виконавець зробив все, що було необхідно для скоєння злочинного діяння, але не досяг своєї мети через помилку або в силу будь-якої іншої подібної причини, тоді як бажана мета була реальною.

У законодавстві Франції навмисно закріплено такий вид незакінченого діяння, оскільки покарання за такі дії суворіші, ніж просто замах на злочин, оскільки виконавець вчинив всі дії, які залежать від нього, і при цьому не відмовився добровільно від їх вчинення, не був зупинений будь-якими зовнішніми силами (поліцією, свідками тощо). Таким чином, є всі підстави для твердження, що особа мала намір вчинити злочинне діяння і рішучість довести його до кінця. Проте відповідальність за такі дії менш суворі, ніж закінчений злочин, оскільки шкідливі наслідки не настали і вже не настануть.

Неможливе злочинне діяння (*infraction impossible*) – це делікт, який був спочатку неможливий у зв'язку з неповноцінністю предмета посягання, використовуваних засобів або способів вчинення злочину, про що виконавцю не було відомо: «вбивство» померлої людини, «аборт» невагітної жінки, «отруєння» за допомогою нетоксичних речовин, постріл з незарядженого рушниці. При цьому необхідні наслідки, для визнання даного діяння злочином, були об'єктивно неможливі.

Тривалий час кримінальна теорія і судова практика не давали однозначної відповіді на запитання: чи слід карати такі діяння і яким повинен бути розмір покарання.

Нині судова практика Франції ототожнює неможливі злочинні діяння з замахами на злочин, без якого не було б відмінностей між «неможливістю».

У кримінальному законодавстві Китаю, на відміну від більшості зарубіжних кримінальних кодексів, закріплюється відповідальність за готування до злочину. До того ж обов'язкове зниження терміну або розміру покарання за незакінчений злочин відсутнє. Однак передбачена можливість повного звільнення від кримінального покарання за готування до злочину. Кримінальний закон Китаю закріплює статті, що присвячені незакінченим злочину наступним чином. Приготуванням до злочину визнається здобуття зброя, створення умов для скоєння злочину. За готування до злочину можна призначити покарання більш м'яке, ніж за закін-

чений злочин, покарання нижче нижчої межі або звільнити від покарання (ст. 22 КК Китаю). Замахом на злочин визнається дія, безпосередньо спрямована на вчинення злочину, якщо при цьому злочин не доведено до кінця з причин, що не залежать від волі злочинця. За замах на злочин можна призначити покарання більш м'яке, ніж за закінчений злочин, або покарання нижче нижчої межі (ст. 23 КК Китаю)⁹.

Кримінальне право Голландії також закріплює кримінальну відповідальність за готування до злочину з 1994 р. (ст. 46 КК Голландії). У статті, що закріплює приготування до злочину, йдеться про випадки, коли придбання речей здійснюється з метою вчинення спільного злочину. Дане посягання передбачає тюремне ув'язнення на термін не менше 8 років. Так само кваліфікується, наприклад, придбання зброї для використання її при пограбуванні банку, яке дана особа планує зробити в співучасті. Метою ст. 46 є отримання можливості застосовувати кримінальну відповідальність за підготовчі дії до моменту вчинення особою замаху або закінченого злочину¹⁰.

Замах на злочин передбачається кримінальним законодавством більшості зарубіжних кримінальних кодексів.

Так, КК Іспанії у 16 ст. закріплює визначення замаху: «замахом на злочин визнаються дії особи, безпосередньо спрямовані на вчинення злочину і які об'єктивно мали призвести до певного результату, однак цей результат не досягається з причин, незалежних від волі особи». У ст. 15 КК Іспанії встановлено, що «караними є закінчений злочин і замах на злочин. Проступки караються тільки тоді, коли вони були закінчені, за винятком замахів на злочин проти особи і майна». Виходячи з цього, покаранню підлягає лише винний у замаху на злочин, а винний у замаху на проступок карається тільки у випадках, коли він вчиняє посягання проти особи або майна. Кримінальний кодекс Іспанії передбачає обов'язкове пом'якшення покарання за замах на злочин.

У КК Німеччини передбачена глава 2, яка називається «Замах». Параграф 22 глави 2 закріплює таке визначення замаху: «зазіхає на кримінально каране діяння той, хто виходячи зі своїх дій, безпосередньо починає здійснювати склад злочину»¹¹. Виходячи з кримінального законодавства Німеччини замах на злочин карається завжди, замах на проступок – лише в тому випадку, коли це прямо передбачено законом. Покарання за замах може бути м'якше, ніж закінчене діяння, в тому випадку, коли особа не усвідомлює, що здійснює замах або не усвідомлює вид об'єкта, на який направлено замах, або кошти, з допомогою яких повинно було здійснитися діяння, або діяння взагалі не могло призвести до закінчення злочину. Таким чином, законодавство Німеччини передбачає в якості незакінченого злочину лише замах на вчинення злочину.

Висновки. Історія і становлення незакінченого злочину бере свій початок ще з давніх часів. Даний вид злочину все більш досконало вивчається на кожному етапі його становлення, в різні історичні періоди.

Специфікою багатьох зарубіжних кодексів є самостійне використання такого інституту, як змова.

Отже, більшість зарубіжних кодексів не виділяють готування до злочину і не закріплюють за нього кримінальної відповідальності. Зазвичай, у Загальній частині зарубіжних КК передбачена кримінальна відповідальність за замах на злочин, а покарання за готування поширюється лише на деякі, виняткові злочини (дані злочини, зазвичай, відносять до державних злочинів). Відсутність кримінальної відповідальності за підготовчі дії в законодавстві більшості зарубіжних країн компенсується розширенням формулювання замаху на вчинення злочину. Незважаючи на деякі відмінності у визначенні замаху на злочин, воно зводиться до досить широкого поняття «початок виконання». Даний факт дає змогу включати в нього дії, які в українсько-му кримінальному законодавстві можуть визнаватися виключно готуванням до вчинення злочину.

¹ Адельханян Р.А. Преступность деяния по международному уголовному праву. Москва, 2002. С. 20.

² Уголовный кодекс Японии / под ред. и с предисл. проф. А.И. Коробеева. Владивосток: Дальневосточный федеральный университет. 2000. С. 84.

³ Уголовный кодекс Испании / под ред. и с предисл. Кузнецова Н.Ф., Решетников Ф.М. ; пер. В.П. Зырянова, Л.Г. Шнайдер. Москва: Зерцало. 1998. 218 с.

⁴ Уголовный кодекс Швейцарии / пер. с нем. Москва: Изд-во «Зерцало», 2000. 138 с.

⁵ Уголовное право зарубежных государств. Общая часть : учеб. пособ. / под ред. И.Д. Козочкина. Москва, 2003. 175 с.

⁶ Кондратов М.А., Медведев С.С. Преступления, совершаемые юридическими лицами в зарубежных странах и виды наказаний, применяемые к ним (систематизированный обзор судебной практики). *Политематический обзор электронной научный журнал Кубанского государственного аграрного университета*. 2015. № 108. С. 891–903.

⁷ Уголовное право зарубежных стран. Общая и Особенная части: учебник / под ред. И.Д. Козочкина. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Волтерс Клувер, 2010. 1056 с.

⁸ Уголовный кодекс Франции / науч. ред. Л.В. Головкин, Н.Е. Крыловой; пер. с фр. и предисл. Н.Е. Крыловой. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2002. 650 с.

⁹ Уголовный кодекс Китайской Народной Республики / под ред. А.И. Коробеева; пер. с китайского Д.В. Вичикова. Санкт-Петербург: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. 303 с.

¹⁰ Яценко К.К. Особенности неоконченного преступления в УК Голландии. *Следователь*. 2003. № 2. С. 23.

¹¹ Уголовный кодекс ФРГ. Москва: Юридический колледж МГУ, 1996. С. 12.

References:

- Adelhanyan, R.A. (2002). *Prestupnost deyaniya po mezhdunarodnomu ugovnomu pravu*. Moskva [in Russian].
Korobeeva, A.I. (red.). (2002). *Ugolovnyiy kodeks Yaponii. Vladivostok. Dalnevostochniy federalnyiy universitet* [in Russian].
Ugolovnyiy kodeks Shveysarii: Per. s nem. (2000). Moskva. Izdatelstvo «Zertsalo» [in Russian].

- Kuznetsova, N.F., Reshetnikov, F.M. (red.). (1998). *Ugolovnyiy kodeks Ispanii* (per. Zyryanova V.P., Shnayder L.G.) Moskva, Zertsalo [in Russian].
- Kozochkin, I.D. (red.). (2003). *Ugolovnoe pravo zarubezhnyih gosudarstv. Obschaya chast.* Moskva [in Russian].
- Kondratov, M.A., Medvedev, S.S. (2015) *Prestupleniya, sovershaemyie yuridicheskimi litsami v zarubezhnyih stranah i vidyi nakazaniy, primenyaemyie k nim (sistematizirovannyiy obzor sudebnoy praktiki)*. *Politematicheskii setevoy elektronnyiy nauchnyiy zhurnal Kubanskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta*. 108, 891-903 [in Russian].
- Kozochkin, I.D. (red.). (2010). *Ugolovnoe pravo zarubezhnyih stran. Obschaya i Osobennaya chast.* Moskva. Volters Kluver [in Russian].
- Golovko, L.V., Kryilovoy, N.E. (nauch. red.). (2002). *Ugolovnyiy kodeks Frantsii* (per. s fr. i predisl. N.E. Kryilovoy). Sankt-Peterburg. Yuridicheskii tsentr Press [in Russian].
- Korobeeva, A.I. (red.). (2001) *Ugolovnyiy kodeks Kitayskoy Narodnoy Respubliki* (per. s kitayskogo D.V. Vichikova). Sankt-Peterburg. Izdatelstvo «Yuridicheskii tsentr Press» [in Russian].
- Yatsenko, K.K. (2003) *Osobennosti neokonchennogo prestupleniya v UK Gollandii*. *Sledovatel*. 2, 23 [in Russian].
- Ugolovnyiy kodeks FRG (1996). Moskva. Yuridicheskii kolledzh MGU [in Russian].

Резюме

Віблій Є.В. Особливості кримінально-правової регламентації призначення покарання за незакінчений злочин за законодавством зарубіжних країн.

У статті аналізуються особливості техніко-юридичного оформлення інституту незакінченого злочину в кримінальному праві деяких зарубіжних країн, розглядаються конструкції приготування і замаху, їх правовий зміст, тлумачення і кваліфікаційне значення.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, закордонне кримінальне право, стадії злочину, незакінчений злочин, приготування, замах.

Резюме

Виблій Е.В. Особенности уголовного-правовой регламентации назначения наказания за незаконченное преступление по законодательству зарубежных стран.

В статье анализируются особенности технико-юридического оформления института неоконченного преступления в уголовном праве некоторых зарубежных стран, рассматриваются конструкции приготовления и покушения, их правовое содержание, толкование и квалификационное значение.

Ключевые слова: уголовная ответственность, зарубежное уголовное право, стадии преступления, неоконченное преступление, приготовление, покушение.

Summary

Yevhenii Viblyi. Features of criminal law regulation of sentencing for an unfinished crime under the laws of foreign countries.

Classification of unfinished crime and its types is considered to be one of the most important problems of criminal law and judicial practice. The achievement of the objectives of the criminal law establishes a precise definition of the list of criminal acts, the application of punishment only to persons who are found guilty of committing crimes, the imposition of punishment depending on the nature and degree of implementation of the criminal intent. The solution of these problems requires consideration and solution of a range of issues related to unfinished criminal activity, such as preparation for a crime, attempted crime and completed crime. Consideration of the experience of foreign countries in consolidating the institution of unfinished crime is an important fact in solving the above tasks.

The criminal legislation of foreign countries does not focus on the conceptual apparatus, paying more attention to the application of punishment. Taking into account the above, we will proceed to the consideration of the criminal legislation of some foreign countries in the field of legal regulation of unfinished criminal activity and sentencing for this activity.

Foreign criminal law makes extensive use of the position that preparatory actions are not punished. This position is based on the fact that at the stage of preparation for the Commission of a crime, which is far behind the onset of the criminal result, it is still impossible to talk about the presence of socially dangerous behavior.

Quite often the preparatory action "ambiguous" from the point of view of future developments. For example, the purchase of poison can be a preparation for human poisoning, and preparation for disinfection (disinfection, removal of harmful insects or rodents). In both cases, the objects protected by criminal law do not bear any harm, at this stage a person may change his mind to commit any criminal actions in the future, and therefore the legislator may not pursue preparations, but take only preventive measures.

The history and formation of unfinished crime dates back to ancient times. This type of crime is being studied more and more thoroughly at every stage of its formation, in different historical periods.

The specificity of many foreign codes is the independent use of such an institution as a conspiracy.

Thus, most foreign codes do not distinguish preparation for a crime and do not assign criminal responsibility for it. Usually, in the General part of foreign criminal code provides for criminal liability for attempted crime, and the punishment for cooking only applies to certain exceptional crimes (these crimes are usually related to state crimes). The absence of criminal liability for preparatory actions in the legislation of most foreign countries is compensated by the expansion of the wording of the attempt to commit a crime. Despite some differences in the definition of attempted crime, it is limited to a fairly broad concept of "commencement of execution". This fact allows to include in it actions which in the Ukrainian criminal legislation can be recognized only as preparation for Commission of crime.

Key words: criminal liability, foreign criminal law, the stage of crime, an incomplete crime, preparation, attempt.